

כב:

הישן תחת המטה פרק שני סוכה

מסורת הש"ס

עין משפט
גר מצוה

ח א מ"י פ"ה מלכות
שנת הלכה בה טושיב
א"ת מ"י שנת טושיב כב:
ב א מ"י שנת טושיב שם
שפ"ק כב:
ג א מ"י פ"ה מלכות
סוכה הלכה טי סמג
שפ"ק מ"י שנת טושיב א"ת מ"י
מלכות טושיב כב:
ד א מ"י שנת טושיב א"ת מ"י
טושיב שם טושיב כב:
ה א מ"י שנת טושיב א"ת מ"י
טושיב א"ת מ"י שנת טושיב כב:
ו א מ"י שנת טושיב שם
טושיב כב:

רבינו חננאל

ובן שבת קורח
המאמית ולא בזה לקבל
אריה ולא בזה לקבל
אריה, אם מקבלות אריה
לרחובו טפח אין צריך
להביא קורה אחרת כו'
פ"י הקורה המתחת בכבדי
צריכה להיות רחובה כדי
לכבד אריה כדכתיב קורח
שאונו רחבה לקבל אריה
כו', אם אריה יכולה לקבל
אריה אינה מתחת, ושניין
כדו הברייתא, ב"י קורות
המאמית, כלומר תנובה
או בעד זו על פ"י הכבדי,
אם כי כשהיה רחב
טפח כדי לקבל אריה
לרחבו ידן לן ומחית
הכבדי, וקתני על אלו
שתי קורות שאין באחת
מן טפח, היו תנובה
אחת למעלה האחת למטה,
ו' יוס' ב"י יהודה אומר
דאין העליונה באילו
היא למטה והתחתונה
כאילו היא למעלה כו',
הנה אפי"ט שאין באחת
מן טפח אסרין חבט
רמי, ושניין תריץ ואימא
הני, ובבבב שאין חתא
העליונה למעלה מכי אמה
אלא בתוך כ"י והקורה
התחתונה סמוכה לה,
פחות מג', א נמי כו',
כענין הראשון ופשוט
היא, ומדמתרן אביי ורבא
אליבא דרסמאל, דאינין
בחראי, ש"ס וכוותיה
כסריא להו, דמדובילת
[ו]קתני במתני' מבולבלת
היא והתריץ קתני, [כאן]
למעלה כאן מלמטה,
פ"י התמם והצל בוסן,
דאינין כהרדי פסולה,
בסכך שנקוב כי וזוא
מלעיל וזראה בקרקע
התכנסת מאתרו נקב
כאיסתרא שהוא יתיר,
אבל בקרקע אם שוין
שיעור החמה והצל, כשרה
היא, שילמעה החמה
מיוטא מן הצל, והמטפה
סמין בית אפי"ט שאין
הכוכבים נראין מתוכה
כשרה, [ואסיקנא, א] כוכבי
חמה בעינין, [בתנ"י] העושה
סוכתו בראש העגלה או
בראש הספינה כשרה,
ועילין כו'.

הא זה וזה בתוך עשרים אסרין חבטו רמי. וא"ת מאי קושיא
אדפרין כדכתיב ויסי כדכתיב יהודה ליסייעיה מרנבן דלית להו
רואין דהא רנבן פליגי עליה כדמוכח פ"ק דעירובין (דף ז' וסו)
דלמר אביי רבי יוסי סכר לה כלבוה
לה כלבוה כדמא דלית ליה רואין
יש לומר דטעמא דרנבן לאו משום
אלא משום דפסלי קורה המונמת
לית להו חבטו רמי בפחות מטפח
דנעו רחבה וזריאה ולא אמרינן
רואין לפסול קורה הניטלת כדכתיב
ושמי קורות המתאמות אפילו בפחות
משלשה משום דלרואיה לקבל אריה
נעו אכל אי הוה להו הכא (ו) רואין
אפילו בפחות משלשה יש לט' ללמוד
מדכתיב רבי יוסי כדכתיב יהודה שאפילו
לא פליגי (ז) (אלא) כדכתיב דלית להו
רואין אלא מטעמא דפרשיית:

אבל בשלשה כיון דלית ביה טפח
לא אסרין חבטו רמי.
השאל אסיקנא דנטפח אמרינן חבטו
רמי אפילו בשלשה וזימיה דפרק
קמא דעירובין (דף ט' וסו) אמרינן
גבי הימה קורטו משוכה או תליה
כגון שנין שתי ימידות עוקמות על
שני תוליה מני שאין נגובתן שלשה
ואין בעקמיותן שלשה וקא משמע
לן דלמרין לבוד וחבטו ולמה לי
שאין נגובתן שלשה כיון דקורה רחבה
טפח אפילו נגובה שלשה נמי אמרינן
שני תוליה מני שאין נגובתן שלשה
הכי מיקשי לן התם כלאו טעמא
דחבטו רמי ליתמכר האי מצוי כיון
דאין הקורה למעלה מעשרים אלא
היינו טעמא דלמרין התם דנעין
קורה על גבי מצוי ואפילו היו קורה
משום מחילה נעין היכר קמא ולא
חשיב היכר כלל אלא אס' כן היו
נמוך שלשה כי היכי דהתם דהניח
מנמוך ואפילו סמוך לכותל:

כאן למעלה כאן מלמטה. הא
דייקין כי הדדי פסולה
למעלה קאי בשיש בין קנה למצוי
כמלא קנה אפילו מזומנס פסולה לפי
שחמת הארץ נראית בדרך רחבה מן
הצל של סכך והא דדייקין כי הדדי
כשרה נקט שיעוריה מלמטה שהחמה
והצל שוין בדיוע שהקנים רחבים מן
הארץ: **כיוצא** מלמטה באיסתרא
מלחתה. כשנקב רוחב מלמעלה

כשיעור זה חמתה מרובה מלמטה כשיעור קלע כן פירש בקונטרס
והקשה ר"ת דרכ פסא גופיה דהכא אית ליה פ' קמא דעירובין (דף
טו): פרוך כעומד מותר והתם נמי פסקינן הלכתא הכי ועוד קשה
דלמר פרק קמא דקידושין (דף י"א): דעבדי אינשי דקרו לפלגתא
דזוזא איסתרא אלמא דאיסתרא פחות מוואח ומפרש רבינו חס' כאלן
מלמעלה מי שמודד הארץ מלמעלה כי הדדי כשרה לפי שהוא עומד
כפרוך אבל העומד מלמטה בדרך ומעין כלפי מעלה ודומה כי
הדדי פסולה לפי שהארץ שהוא רחב כי זוזא דומה בעיני קטן
כאיסתרא חמתה שהוא רחוק ממנו ורואיה לדבר ונהי בעיניו כחגבים
(במדבר יג) ויכרב גדול בשמים דומה בעיניו כקטן כדמוכח בפרק
המוכר את הספינה (כ"ג דף ע"ג): **שתיים** באיין ואחת ביד
אדם. סמך קרקעית הסוכה רובה באלין ועשה קנינה בראש האילן
שתי מחילות ואחת עשה ביד אדם בדרך וסמך קרקעית הסוכה

באלמנע דופן והגביה הדופן ממנו ולמעלה עשרה או חמשים ביד אדם ואחת באלין והאילן ופלג קרקעית הסוכה
שאינה יכולה לעמוד בסמיכת שמים שבדרך אין עולין לה ביום טוב דמשמט באלין כן פירש בקונטרס ולא משמע הכי פרק מי
השתחין (שנת דף קנ"ד) וסו' דייק מהכא דלדדים אסורין דלמרין מאי לאו דחק ביה באלין ואנה ביה קניס באלין דהוי להו דדיין ומשמע
דמיירי שהאילן דפנות לסוכה וקניס של סוכה נסמכין על האילן ואם יכנס זה ביום טוב גורה שמא יניח חפצו על הסכך וכן פירש שם בקונטרס:
דמיא

שפי קורות המסאיתום כו'. דמנ בעירובין (דף י"ג): הקורה שאמרו
רחבה כדי לקבל אריה והארץ חזי לבינה של שלשה טפחים דיה
לקורה שחמא רחבה טפח כדי לקבל אריה לרחבו והתם פריך
טפח ומחלה בעי ומשיני שזולתת לשני ידי הקורה אכזב לכל רוח
ומלנבן כטינא וסא לא היתה לו קורה

רחבה טפח ונמן שמים זו כלו זו
דהיינו מתאיתום כעין תאומים: **אם**
מקבלות אריה לרחבו טפח. שהן
סמוכות זו לזו אין לריך להביא קורה
אחרת ואם לאו שאין שמיין רחבות
טפח צריך להביא קורה אחרת:
רכן שמעון וזו גמליאל אומר **אם**
מקבלות לאורכו שלשה אין לריך להביא

קורה אחרת. רכן שמעון כן גמליאל
להקל בזה כלומר אפילו אין בהן טפח
ואם מושיב על שמיין אריה לרחבו
אילו עומד מרחיקן זו מזו ומושיב
עליהן לאורכו ויבכד שיהו כיראות
לקבל כוודו ואורכו של אריה שלשה:
ואם לאו. שאינן כיראות לקבלו לריך
להביא קורה אחרת: היספ **אחס**

למעלה ואחס למטה. כשהושבין זו
אל זו לא נמנס כשרה אלא זו
נמוכה וזו גבוהה: **רואין אם העליונה**
כאילו היא למטה. כשרה לזו או את
התחתונה כאילו היא למעלה אלא
מכרתה: (ב) **ובלבד שלא תהא עליונה**
למעלה מעשרים. לארך דליו מוקס
להכשר קורה: **ולא תחטונה למטה**
מעשרה. לארך שאין מחילה בפחות
מעשרה: הא זו וזו כסוך **עשרים.**
אפילו העליונה סמוכה לשפת עשרים
והתחתונה לשפת עשרה קא סלקא
דעתך דמכשר אלמא אמרינן חבטו
רמי בפחות מרחוב טפח: **פריץ הכי.**

כלומר רואין דקאמר פחות מג' הוא
ובלבד דקתני הכי קאמר ובלבד שלא
תהא עליונה כו': **כאן מלמעלה**
כאן מלמטה. הא דדייקין כי
הדדי פסולה למעלה קאי כשיש
בין קנה לקנה כמלא קנה אפילו
מזומנס פסולה לפי שחמת הארץ

נראית בדרך רחבה הרבה מן הצל
של סכך והא דדייקין כי הדדי כשרה
נקט שיעוריה מלמעלה שחמה וזו
שוין בדיוע שהקנים רחבים מן הארץ:
כווצא **מלעיל לכאספירא מלמטה.**
כשהקב רחב כשיעור זה חמתו
מרובה למטה כשיעור סלע: **כוכבי**
חמה. כשהחמה זורחת עליה ואין
והכרי חמה נראין מתוכה אין זו

דומה לסוכה אליבא דבית שמאי: **בתנ"י** העושה סוכתו בראש
העגלה. אף על גב דמלמטללא ולא קניעא. ובראש הספינה שהוא
מוקס גבוה של ספינה והיס גבוה מאלד ואין הריס מקיפין והרות
שולטת שם ועוקרתה: **כשרה.** דדירת ערלי כגי בה: **ועולין לה**
ביום טוב. ומשום דבעיא למיתנא סיפא ואין עולין תנא רישא ועולין:
בראש האילן. מיקן מושבו בראשו ועשה שם מחילות וסכך: **כשרה.**
לחולו של מועד ואף ביום טוב אס' עבר ועלה לה יאל ידי חובתו:
ואין עולין לה ביום טוב. דגור בה רנבן) דאין עולין באלין ואין
משמטין בו שמא יתלוש: **ססים באלין ואחת ביד אדם.** סמך
קרקעית הסוכה רובו באלין ועשה קנינה בראש האילן שתי מחילות
ואחת עשה ביד אדם בדרך וסמך קלת קרקעית הסוכה באלמנע הדופן
והגביה הדופן ממנו למעלה עשרה או חמשים ביד אדם ואחת באלין
הואיל

באלמנע דופן והגביה הדופן ממנו ולמעלה עשרה או חמשים ביד אדם ואחת באלין והאילן ופלג קרקעית הסוכה
שאינה יכולה לעמוד בסמיכת שמים שבדרך אין עולין לה ביום טוב דמשמט באלין כן פירש בקונטרס ולא משמע הכי פרק מי
השתחין (שנת דף קנ"ד) וסו' דייק מהכא דלדדים אסורין דלמרין מאי לאו דחק ביה באלין ואנה ביה קניס באלין דהוי להו דדיין ומשמע
דמיירי שהאילן דפנות לסוכה וקניס של סוכה נסמכין על האילן ואם יכנס זה ביום טוב גורה שמא יניח חפצו על הסכך וכן פירש שם בקונטרס:
דמיא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ובלבד דיה
ולא תחטונה הכי:
(ב) רש"י ד"ה הא זה וסו'
אי הוה להו הכא דראין
אפילו:

מוסף רש"י

פחות מארבעה. ר'
ששון סכרה ליה
בבל דוכתא פחות מדי
כלוד דמי ויטריבין
ע. ושמחמיה מרובה
מצלתה. המועט טעל
כרוב וברי הוא כמי שאני
ועל שם הפך קרייה סוכה
רש"י ב"י או שמיין
כדי אדם ואחת באילן.
גבי סוכה מן כשפיה
גבי דפנות ואם עשה
שמים כהלכות והשלי
עשה באלין כשרה דפנות
לא איספת לן אם מחוגרות
הן והיה אס' סוכן
כדי אדם ואחת באילן. והא דנקט
שמים כדי אדם רובא
אשמעינן דאפילו הכי אין
עולין לה לטעם ולישן
כחמה סוכה כ"י. משום
שכחה קורי דרופטיה
ונקטת עליה והוא משמט
על סככה ויטול כלו ומלא
השחמט באלין. כל טיפה
דסוכה נקט בלשון עליה
מכמה סוכה. לפי שחובן
דנכמה דוכתין כדלש גג.
הכי אין מטרותין אמו
לעולם [ונקטן סו.]. אמר
לשם העולם לטובה (סו).
אבל מריר הוא אם
הכיל (מת.) וכן הרבה
(שבת קנ"ד).